

GOSTILNIČARSKI LIST

STROKOVNO GLASILO „ZVEZE GOSTILNIČARSKIH ZADRUG“ V MARIBORU

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Oglasi se računajo v oglasnem delu Din 0.75 od m/m in stolpa, v tekstnem delu in na zadnji strani pa Din 1.— od m/m in stolpa. — Člani gostilničarske »Zveze« dobivajo list brezplačno.

Štev. 11.

Maribor, dne 30. novembra 1930.

Leto VIII.

Sodelujte in podpirajte nas!

Kaj nam pomaga, če ima zvezna uprava dobro zamisel, krasno idejo, dobro sestavljen načrt za delovanje v prid razvoja naše obrti, če pa odpovedo oni, katerim je naše delo namenjeno. Dokler ne bomo prišli do prepričanja, da leži v pretežni večini v nas samih rešitev našega poklica, toliko časa je zastoj vsako jadtovanje in klicanje na pomoč. Vidimo in smo trdno prepričani, da leže v naši gostilni zakopani zakladi, treba je le onih, ki bi znali dvigniti te zaklade. **Opazili ste vendar, kako se zveza trudi pridobiti članstvo k sodelovanju in skupnemu delovanju, kako stremi predvsem po izpolnitvi strokovne izobrazbe našega članstva in sploh osobja, ki je zaposleno v naših obratih.** Poskušamo prirediti tečaj, izposlušamo različne ugodnosti, da s temi vabimo, privabljamo članstvo k sodelovanju in k realizaciji naših načrtov. Razposlali smo vprašalne pole, hoteli ugotoviti, koliko zanimanja vlada v naših vrstah za tujski promet, ki je vendar za nas življenskega pomena. Kot končni termin smo določili 15. november, a na žalost nam je odgovorilo samo 8% članstva. Pogrešamo imena oseb, od katerih smo brezdvomno pričakovali odgovor. Razpisali smo oglas glede prireditve kletarskih tečajev, preskrbeli smo prenočišča in prehrano po skrajno nizkih cenah in vendar se je prijavil samo eden iz Prekmurja. Ali se zavedate, koliko grešimo pri vinu, ker nima marsikdo niti najmanjšega pojma o ravnanju z vinom? Ali se čudite predbacivanju, da prodajamo slabo pijačo? Ali pa poznate zakon o vinu in njegov pravilnik, ki ne pozna nobenega obzira, ki govori o zaplenitvi, o denarni in zaporni kazni? Če se bo pripetilo, da bo ta ali oni poklican od strani oblasti na odgovor, ne valite krivdo na vašo organizacijo, ki vam je vendar pod izredno ugodnimi pogoji nudila priložnost, da se seznanite s kletarstvom. Ali so v resnici vaši sinovi sami umni kletarji, da jim ni treba teh tečajev? **Ne zahtevamo drugega, kakor da pustite izobraziti vaše sinove, saj vendar nočete grešiti na bodočnosti vaših otrok?**

Razpisali smo nadalje natečaj glede izpolnitve izobrazbe v tujini in nismo dobili niti ene prijave. Ali so v resnici vsi vaši otroci preskrblje-

Posredovanje v Beogradu

Zvezna delegacija, obstoječa iz zveznega načelnika in zveznega tajnika se je napotila dne 17. novembra t. l. v Beograd, da posreduje v sledečih zadevah in sicer: povrnitev razlike na banovinsko trošarino, odpravo točilne in pavšalne takse, odprava trošarinskih registrov, uvrstitve našega osobja pri zavarovanju v one mezdne razrede, ki odgovarjajo dejanskemu zaslužku, omejitev vilotočev, pregled točilnic in obligatornost gostilničarskih zvez.

Deputacija je bila dvakrat sprejeta po I. pomočniku finančnega ministra g. dr. Letica, od g. ministra za trgovino in industrijo, obenem je posetila tudi gg. ministre ing. Serneca in dr. Šveglja. Pri pomočniku finančnega ministra je deputacija dosegla to, da je izdal banski uravi v Ljubljani nalog za povrnitev banovinske razlike, pri načelniku trošarinskega oddelka je izposlovala dovoljenje za izdajo seznamov o količini iztočenih silikomolnih pijač od strani finančnih

ni? Ali nočete enega izmed tolikih otrok izobraziti v gostilničarski stroki? **Ali vam je ljubše, da odpotujete v tujino, kjer pustijo svoje zdravje in se skrhneni vračajo v vašo ponovno skrbstvo?** Kaj je vzrok temu pojavu in ali se v dovoljni meri zavedamo, kam nas vodi ta malomarnost? Ali se zavedamo tudi tega, da nas javnost opazuje, torej oni faktor, od katerega odvisimo in od katerega pričakujemo naklonjenosti? Ali nam je vseeno, kakšno mišljenje ima od nas oblastvo, s katerim imamo dnevno posla, da ga prepričamo o naših mnogih stiskah. S čim naj podpiramo naše prošnje in s čim naše prošnje? Ali pričakujemo pri takem sodelovanju članstva sploh kakih uspehov? Na vsa vprašanja moramo na žalost nikalno odgovoriti. **Uspeh našega dela ne odvisi od zvezne pisarne, temveč vsi uspehi leže v rokah članstva.**

Opazimo pa še nekaj, kar nas ne sme pustiti ravnodušnim. **Naša gostilničarska mladina stoji popolnoma indiferentno ob strani in se ne briga za stanovske skrbi in niti od daleč ne pomišlja, da bo kruh v bodočnosti izvanredno trd.** Kolo časa se neprestano vrti, nastajajo novotarije, ki zahtevajo izpolnitve v vsakem oziru. Gorje onemu, ki se vda v svojo usodo, češ bo že kako šlo. Tak bo pregažen, in le škoda, da bo naša mladina žrtev takega naziranja. **Nikakor ne smemo dopustiti, da se bo naša mladina izobraževala na ta način kot naša starina, in da bo padla v ono brezbriznost, katero ugotovljamo danes. Rešiti jo moramo, dvigniti jo moramo kvišku, usposobiti jo moramo za boj, ki jo čaka.** V to svrhu nameravamo ustanoviti mladinsko društvo »Mladi gostilničar«, da pritegnemo našo gostilničarsko mladino v naše vrste, da poživimo zanimanje za naš stan in da skrbimo za njeno izobrazbo takoj, ko zapusti šolske klopi.

Vidite naše stremljenje in želje po vašem sodelovanju, zakaj vsak trud in vsa ambicija je zastoj, če ne najdemo odziva. **Upamo, da sliši ta naš klic, da ga sliši vsakdo, kateri v resnici visi na naši obrti. Skrajni čas je torej, da izgine brezbriznost in malodušnost iz naših vrst, ki uničuje vse naše napore in ki ovira sploh vsak naš napredek.**

oddelkov, vendar s to omejitvijo, da se bodo ti sezname izdajali samo onim zadrugam, kjer je članstvo slabše situirano. Posebno dolga je bila konferenca glede trošarinskih registrov in smo bili radi tega sprejeti dvakrat, ker smo končno dokazali, da je kontrola od strani finančnih organov v Sloveniji radi revizijskih knjig neprimerno večja kakor v drugih pokrajinah. Topogledno smo seveda vložili obširno in dobro utemeljeno predstavko. V socialnem ministru se nam je obljubilo, da se bo naše uslužbenstvo uvrstilo v 10 mezdni razred, s čimur pa se nikakor ni smogli zadovoljiti, ter smo zahtevali, da se uvrsti naše osobje v oni mezdni razred, v katerega spada po dejanskem zaslužku, kar bi bilo tudi v smislu zakona o zavarovanju delavcev. V tem oziru smo zainteresirali tudi druge odlične osebe, dokazujoč, da je zaslužek našega osobja v Sloveniji skrajno slab. Nadalje smo predložili merodajnim krogom škodljivost vilotočev za našo obrt. V pogledu pav-

šalne takse nam je g. dr. Letica sporočil, da bo ta taksa z novim taksnim zakonom najbrže ukinjena, v pogledu točilne takse pa nam je obljubil, da se bo modificirala, odpraviti se jo pa nikakor ne more. Glede obstoja zadrug smo zaznali, da bodo obstojale v istem obsegu kakor danes v Sloveniji, pač pa bodo zveze fakultativne, vendar bo morala obstojati samo ena zveza za vsako banovino.

Vajeniška preizkušnja

V življenju obrtnih in trgovskih združnih organizacij srečamo večkrat izraz »vajeniška preizkušnja« v najrazličnejših pomenih. Rabi se za označbo neke predpreizkušnje ob poteku učne dobe, ali tudi pomočniške preizkušnje, pa tudi nekakega vajeniškega sprejemnega izpita. Naslednje vrstice napišemo z željo, da se glede pomena in izvajanja vajeniške preizkušnje ustvari večja sigurnost pri združnih funkcijonarjih.

Po obrtni noveli iz leta 1907. razločujemo v pogledu na strokovno predizobrazbo 3 skupine obrtov:

1. Take, za katere se mora doprinesiti dokaz dovršene najmanj 2-letne učne dobe, 3-letne pomočniške zaposlenosti in prestane pomočniške preizkušnje, kar velja za vse obrte, ki so v § 1 obrtn. reda naštetih kot rokodelski ali so s poznejšimi ministerialnimi naredbami bili uvrščeni med rokodelske (similizerji, izdelovalci fotografskih portretov, umetni vrtnarji);

2. take, za katere se zahteva drugačen in sicer lažji ali strožji usposobljenostni dokaz, n. pr. trgovina z mešanim blagom: 5-letna trgovinska zaposlenost, trgovina s knjigami: zadostna splošna naobrazba, izdelovanje orožja in municije: 2-letna strokovna zaposlenost, gostilničarstvo: 4-letna praksa, dimnikarstvo: učna doba in 2-letna pomočniška zaposlenost, zidarski obrt: 8-letna praktična zaposlenost in potrdilo banske uprave o uspešno prestanem strokovnem izpitu;

3. take, za katere zakon ne zahteva niti praktične predizobrazbe niti praktičnega izpita, n. pr. trgovina z deželnimi pridelki, mlinarstvo, izdelovanje igralnih kart, podjetja za periodični osebni transport, starinarstvo.

Preizkušnja, kakoršna se polaga pred združnimi preizkuševalnimi komisijami, je zakonito predpisana samo za 1. skupino, t. j. za rokodelske obrte. Ta preizkušnja se v zakonu navaja kot pomočniška (pomagalna) preizkušnja in vsebuje obrtna novela podrobne predpise o njej v §§ 104 b-e.

Za obrte v 2. in 3. skupini, t. j. za nerokodelske obrte, tega dokaza pri nastopu ni treba doprinesiti in ga do leta 1907. tudi za rokodelske obrti ni bilo treba doprinesati. Zaradi tega današnji obrtni zakon ne vsebuje nobenih navodil za polaganje preizkušnje pred pristojno zadrugo za proste in koncesijonirane obrte in jih pred obrtno novelo iz leta 1907. tudi za rokodelske obrte ni vseboval.

Napredujoči razvoj po poedinih obrtnih strokah in poostren konkurenčni boj zahteva pri samostojnem obrtniku vedno več strokovnega znanja in splošne naobrazbe. Iz teh razlogov se vedno bolj postružujejo pogoji za nastop obrtov. Za najbolj razvite obrte uvaja obrtna novela iz leta 1883. učno in pomočniško dobo, 24 let pozneje tudi pomočniško preizkušnjo, obrtni zakon, ki je na vi-

diku, pa bo k temu prinesel še mojstrski izpit. Sorazmerno se tudi predpisi združnih organizacij o učni dobi in oprostih vedno strožje izvajajo. Obvezne združne organizacije nalagajo, odkar obstojajo, skoro brez izjeme v svojih pravilnikih vajencem dovršitev gotove učne dobe in polaganje preizkušnje pred združno komisijo, in to ne le za rokodelske, ampak za vse vrste obrtov. To je bilo tako pred letom 1907. in je tako ostalo po tem letu z edino izjemo, da se je ta preizkušnja preprično nazivala vajeniška preizkušnja, po obrtni noveli 1907 pa je preizkušnja v rokodelskih obrtih navedena kot pomočniška preizkušnja. Boljše ali slabše izvajanje preizkušnje je že od nekdaj odvisno od samozavesti, agilnosti in sposobnosti združnih funkcijonarjev. So zadruga, pri katerih se tudi v nerokodelski obrti niso vajenci nikdar oprostili brez prestane preizkušnje, so pa tudi take, pri katerih se še danes v rokodelskih obrtih oproščajo brez vsake preizkušnje in celo brez dokazane učne dobe. V splošnem se mora priznati, da posveča večina slovenskih združnih organizacij v povojni dobi preizkušnam mnogo več pažnje nego je to bilo videti pred in med vojno, kar je posledica povečanja stanovske zavesti in živahnega zanimanja za izobrazbo naraščajo. Značilen pojav v tem pogledu so pravilniki vajeniških preizkušanj, ki jih v zadnjem času predlagajo v oblastveno potrditev trgovski gremiji. Ker bodo trgovski skoro gotovo sledile tudi druge nerokodelske stroke, med katerimi naj bi gostilničarska ne bila zadnja, je na mestu, da raztolmačimo pojem vajeniške preizkušnje.

Obrtni red v besedilu novele 1883. je zahteval za nastop obrtov, ki so v zakonu izrecno navedeni kot rokodelski, poleg tega pa tudi za nekatere koncesijonirane obrte dokaz dovršene vajeniške in pomočniške zaposlenosti. Za večino obrtov pa, med temi posebno za trgovske in gostilničarske, takega dokaza zakon ni zahteval izrecno, pač pa je splošno za vse obrte brez izjeme vseboval v bistvu še do danes neizpremenjeno določbo, da učna doba mora trajati najmanj 2 leti in ne sme presegati 4 let, in pa predpis, po katerem spada k namenu in nalogam obrtnih zadrug tudi skrb za urejeno vajeništvo in izdaja potrebnih določil glede učne dobe in nerokodelskih obrtih in glede vajeniških preizkušanj.

Obrtna novela 1907. uvaja za rokodelske obrte obvezne pomočniške preizkušnje. Za nerokodelske obrte novela takega predpisa ne vsebuje, pač pa so v novelo sprejeti tudi glede nerokodelskih obrtov vsi prejšnji predpisi glede učne dobe in vajeniške preizkušnje, a v § 99 b je v odstavku 6. uvrščena nova določba, da se vajencem lahko podaljša učna doba, če ne prestopi z uspehom predpisano vajeniško preizkušnjo pred dovršeno učno dobo.

Po sedaj veljavnih predpisih je položaj toraj ta: V rokodelskih obrtih se mora vajenec ob koncu učne dobe pritegniti k zakonito predpisani pomočniški (pomagalni) preizkušnji. Če preizkušnjo napravi z ugodnim uspehom, mu zadruga izda pomočniško pismo, katero služi pri nastopu obrta kot dokazilo redno dovršene učne dobe. V nerokodelskih, toraj prostih ali koncesijoniranih obrtih pomočniške preizkušnje ni. Na njenem mestu imamo vajeniško preizkušnjo, če je predpisana v združnih pravilih. Tak predpis vse-

Gostilničarji, zavedajte se svojih dolžnosti napram svoji organizaciji!

Gostilničarski mladini dravske banovine!

Opazam, da naš naraščaj ne sodeluje v naši obrti tako, kakor bi bilo želeli, zato želim ustanoviti društvo »Mladi gostilničar«. Cilj tega mladinskega pokreta naj bo izpopolnitev strokovne izobrazbe naše mladine, sodelovanje pri reševanju različnih stanovskih vprašanj, ustanovitev popotne blagajne za prirejanje podučnih izletov in gojitev ter poglobitev stanovske zavesti in ponosa. S tem sem v kratkem očrtal program našega mladinskega društva, katerega hočem oživeti in upam, da bo moj poziv k sodelovanju že radi plemenitega namena našel živahen odziv v vrstah naše gostilničarske mladine.

Tebe, gostilničarska mladina, vabim k iskrenemu sodelovanju, da že v mladosti spoznaš potrebe našega stanu in da mu sčasoma priporiš v

javnem življenju ono mesto, kakor ga zasluži.

V skupnosti in slogi je moč in v tej slogi naj mladina in starina — bodoča in sedanja gostilniška generacija — sodelujeta v ljubezni in iskrenosti svojem statusu in državi v korist.

Torej vi, ki še niste postali samostojni obrtniki, javite vaše naslove, da se pomenimo o vsem, kar je potrebno, da oživimo našega »Mladega gostilničarja« — mladega in navdušenega borca za pravice in napredek naše obrti. V mladini je bodočnost naroda, v »Mlademu gostilničarju« pa leži bodočnost naše gostilne. S tem klicem vas pozdravljam »mladi gostilničarji in gostilničarke« širom naše dravske banovine.

Tajnik Zveze gostilničarskih zadrug v Mariboru.

bujejo skoro brez izjeme pravila vseh obrtnih zadrug. Po uspešno prestani vajeniški preizkušnji se vajencu po poteku pogodbene učne dobe od zadruge izstavi učno (ne pomočniško) pismo. Če vajenec preizkušnje ne prestane, lahko isto večkrat ponavlja. A če se pri preizkušnji pokaže, da je slab uspeh preizkušnje zakrivil vajenec s svojo malomarnostjo, se lahko predlaga združnemu nadzorovalnemu oblastvu — toda samo, dokler še ni potekla učna doba — primerno podaljšanje učne dobe; če pa je zakrivil slab uspeh preizkušnje učni gospodar, bo oblastvo slednjega pritegnilo na odgovor.

Vajeniške preizkušnje so potemtakem tiste, ki jih polagajo vajenci nerokodelskih obrtov ob koncu učne dobe pred združnimi preizkuševalnimi komisijami.

Uspeh ali neuspeh pri vajeniški preizkušnji ne vpliva na pravico do nastopa obrta v nerokodelskih strokah, za katere, kakor rečeno, dokaz prestane preizkušnje zakonito ni predpisan. Praktično tedaj vajeniška preizkušnja ne pride dosti v poštev in bo n. pr. gostilničar, trgovec, dimnikar, mlinar itd. mogel priti do obrtne pravice tudi brez takega dokaza. V okviru obrtnih združnih organizacij pa je vseeno polaganje vajeniške preizkušnje obvezno za vse vajence, ako vsebujejo združna pravila tozadevni predpis. Učni gospodar, ki vajenca ne predstavi vajeniški preizkuševalni komisiji ob poteku učne dobe, se bo mogel po sklepu združnega načelstva kaznovati radi kršenja združnih predpisov z redovno globo do 300 Din, vajencu pa, ki take preizkušnje ne prestane, se bo smela podaljšati učna doba.

Vajeniške preizkušnje so nedvomno velikega vzgojnega pomena za obrtniški naraščaj. Vajenec, ki se zaveda, da bo moral koncem učne dobe pred združno komisijo pokazati svoje znanje, se bo z večjo vnemo posvetil obrtu, bo pridnejše pohajal pouk v nadaljevalni šoli, bo marljivejši vršil svoje delo v delavnici in bo postal temu primerno tudi porabljivejši pomočnik, kar vse je v korist učnega gospodarja in naraščajnika. Zaradi tega je želeli, da bi vsa prvostopna upravna oblastva podpirala zadruge v njihovem vzgojnem delu na ta način, da tudi v nerokodelskih strokah zahtevajo pri nastopu obrta dokaz, da je prijavitelj odnosno prošnjik zadostil predpisom združnih pravil glede vajeniške preizkušnje.

Važno je torej tudi za organizacije nerokodelskih obrtov, da pridržijo v svojih pravilih določilo glede vajeniških preizkušenj. Priporočamo pa tudi, da si nabavijo pravilnik vajeniške preizkušnje, ki ga vsled določila §§ 114 lit. b in 126 predz. odst. obrtnega reda potrdi banska uprava. Tak pravilnik je vsebinsko lahko sličen preizkuševalnim pravilnikom za pomočniške preizkušnje. Preizkuševalna komisija naj bi obstajala

načelno iz predsednika, čegar imenovanje bi se moglo prepustiti združnemu zboru ali nadzorstvenemu oblastvu, in 3 članov, od katerih naj bo vsaj 1 vzeti iz vrst kvalificiranih pomočnikov. Ni pa tudi nikakega zadržka, če tvori preizkuševalno komisijo združno načelstvo ali če se v komisijo pritegne strokovnjak iz neobrnitiških vrst, n. pr. učitelj nadaljevalne šole. Preizkušnja naj bo praktična in teoretična; predmete teoretičnega izpita je treba v pravilniku naštetih n. pr. knjigovodstvo, blagozanstvo, kalkulacija itd. K preizkušnjam naj se pozovejo vsi vajenci, katerim poteče učna doba do naslednje vajeniške preizkušnje. Če vajenec pri preizkušnji ne pokaže zadovoljivega znanja, je treba v zapisniku ugotoviti, kdo je zakrivil neuspeh, učni gospodar ali vajenec, in temu primerno nadzorstvenemu oblastvu predlagati ali kaznovanje učnega gospodarja ali pa podaljšanje učne dobe vajenca. V potrditev je treba predložiti pravilnik (poslovnik) v 5 izvodih. Če se združni okoliš razteza na območje več kakor enega upravnega oblastva, je treba dodati še toliko izvodov, da se obvestijo tudi nadaljna upravna oblastva, n. pr. za zadrugo, ki teritorialno obsega mesto Celje in srez Celje, v celoti 6, če obsega mesto Maribor in sreza Maribor desni in levi breg, pa 7. Zaradi večje enotnosti in hitrejše potrditve naj se pravilnik pred predložitvijo dostavi razdelku za združno nadzorništvo pri sreskem načelniku za Maribor levi breg radi event. poprave in nadaljnih navodil.

Posvečajte izobrazbi Vaših otrok največjo pažnjo, da vzgojite strokovno izobražen in stanovsko zaveden naraščaj!

ZDRAVILNI
ŽELODČNI LIKER
SULIČAR
NAJUČINKOVITEJŠE
DOMAČE
ZDRAVILO

grenki

služi kot čudovito hitro in zanesljivo v različnih, posebno v:

želodčnih, trebušnih, srčnih in drugih slabostih, proti glavobolu in trudnosti

Nudimo po najnižjih cenah

prvovrstno domače žganje

najrazličnejše likerje in grenčice

brandy (konjak) medicinal

jajčni brandy (konjak)

brinjevec, pristni kranjski

vse vrste drugih domačih žganj

vino vermouth

malinovec

in druge sadne soke

**E. JERAS
IN DRUG**

tvornica brandyja (konjaka), likerjev in ruma. Veležganjarna. Izdelovanje brezalkoholnih pijač

LJUBLJANA, Dunajska 33

Našemu uredniku k petdesetletnici!

V preteklem mesecu je obhajal naš urednik g. Perc Karol svojo petdesetletnico. »Gostilničarski list« bi se že takrat priključil neštevilnim njegovim častilcem, toda do znanja smo prišli šele pri zaključku lista. Temu je kriva samo skromnost gosp. urednika, ki je hotel zamolčati svojih pet mladostnih križev, ki mu pa naj ne bodo v nadlego in v napačno sramoto, pač pa le v ponos.

Petdeset let je sicer vsa upoštevanja vredna doba, če pa še pristavimo, da je celih 35 let posvečenih najintenzivnejšemu delovanju v obrti, v različnih narodnih in strokovnih društvih, potem smo, mislimo, v dovoljni meri dokazali, da ni mislil g. Perc samo na sebe, temveč da je veliko svojih moči žrtvoval splošnosti v korist. Kjerkoli je pač razplamtel borba, vidimo ga v prednjih vrstah, ker je dobro vedel, da brez boja ni zmage in brez žrtve ne uspehov.

To skromno voščilo v našem listu, katerega uspešno in vestno urejuje in katerega naj še dolgo vodi, naj mu bo le malenkostna zahvala za vse, kar je storil dobrega za napredek našega stanu in v obrambo naših pravic. Še na mnoga leta!

En dan v gostilniškem gospodinjstvem tečaju

Kakor smo pred tedni poročali, je mariborska gostilničarska zveza otvorila dvomesečni gostilniški tečaj za hčerke gostilničarjev. Sklepala je pravilno, da žena ni samo doma duša hiše, temveč, da ji pripada tudi z vidika tujskega prometa važna naloga. V priprosto podeželsko gostilno lahko pričara ono udobje, ki vabi in drži tujca, sitega mestnega hrupa. Lepa okolica, prijazna gostilna, dobra oskrba vsepovsod največji red in snaga in postrežljivost so oni činitelji, ki jih zahteva vedno bolj razvajeni tujec. Zveza je uvidela, da je treba v prvi vrsti vzgajati gostilniški naraščaj. Ni namepravala vzgojiti strokovno vsestransko izobražene hotelirke ali voditeljice večjih obratov, temveč dati dekletom ono izobrazbo in strokovno znanje, ki ga rabijo da se uveljavijo na svojem mestu in uspešno konkurirajo s sličnimi podjetji drugih držav.

Tečaj, ki traja dva meseca, je nastanjen v zavodu Vesna v Mariboru. Že šesti teden so dekleta od doma in skoraj se bodo zopet vrnila domov zadovoljna, bogata na novih idejah in pripravljena, da po svojih močeh sodelujejo za blagor drage domovine.

Enodnevni obisk nas uvede v delovanje na zavodu in nas seznanja s celotnim programom in smernicami tečaja. Tečaj tvori državo v državi. Akoravno stoji pod istim vodstvom in poučujejo v njem učne moči gospodinjstve šole, ima vendar svojo lastno upravo. Vsi prostori, v katerih gospodinjstvo dekleta, so jim izročeni, za vse odgovarjajo same. Iz vrst gojenk izbrana

Naš pravi domači izdelek

gospodinja jamči za brezhibno stanje sob in za red in snago delavnih prostorov. Dan se izrabi do skrajnosti. Učitelji kakor učenke se zavedajo pomena pregovora »čas je zlato«. Razen sobote in nedelje so dnevno zaposlene od 6. do 12. ure izvzemši manjše odmore po kosilu. Ob sobotah popoldne so proste za urejevanje osebnih zadev, ob nedeljah se služba omeji na gotovo število učenk, ostale so proste.

Učenke vstajajo ob 6 uri in kmalu je videti kako hite vsaka na svoje delo. Vsa dela so po natančnem seznamu določena že za celi mesec naprej, tako da se vsaka brez obotavljanja loti kuhanja, pospravljanja spalnic in šolske sobe, jedilnice itd.

Po zajtrku gredo nekatere v spremstvu učiteljice na trg nakupovat, ostale pripravljajo potrebno za kuho in pouk. Od 8-9 ure je teoretični pouk, nato sledi glavno delo-kuhinje. Tu so dekleta v svojem elementu. Danes so že nekatera tako spretna, da je v časih prav težko vseh 16 primerno zaposliti. Postajanje brez dela je največji greh, če je gojenka predčasno dovršila delo, se ji takoj določi drugo kakor: čiščenje kovin, madežev iz namiznega perila oken itd. Ob 13. uri je kosilo, miza je lično pogrnjena, vse pravilno nameščeno, saj se boji vsaka ostre kritike, ki sledi kosilu. Dekleta se je bojijo, a jo sprejmejo brez zamere, nasprotno še prosijo, naj jih opozore na vsako napako. Kar tekmujejo katera bi lepše in boljše napravila svojo nalogo.

Pri kuhanju se upošteva preprosta gostilniška in fina kuhinja. Seveda gojenkam fina bolj ugaja, vendar pa uvidijo tudi potrebo preproste ne predrage kuhinje, končno še temeljito pospravijo kuhinjo in obednico.

Od 15.-18. ure se vršijo razna strokovna predavanja, katerim sledijo dekleta z velikim zanimanjem. Čas od 18.-20. ure je namenjen kuhanju večerje, ki se po možnosti že pripravljava v dopoldanskih urah, pokrivanju, pospravljanju itd. Še-le po 20. uri so dekleta prosta.

To je običajni dnevni red, ki kaže periodične spremembe kakor: predavanje iz kletarstva in praktično kletarstvo v vinarski šoli, praktično serviranje in pospravljanje v hotelu »Orel«, nakupovanje na trgu, obisk klavnice, tovarne mesnih izdelkov itd.

Delo v tečaju je vsestransko in zanimivo, vsaka gojenka ga opravlja z veseljem in zanimanjem. Razmerje v hiši je prijetno. Vsa dekleta so se hitro privadila in prilagodila obstoječemu hišnemu redu, vse se čutijo kot člani ene rodbine, v kateri vlada vkljub dobri disciplini dobrohotnost in naklonjenost.

Zares mnogo se je doseglo v tem kratkem času, izkazalo pa se je tudi, da je čas prekratek za obširne naloge. Treba bo učno dobo podaljšati. Kakor nam je znano, bo drugi tečaj trajal 2 1/2 meseca in ako bo zanimanje še nadalje ostalo kakor sedaj, se bodo tečaji kmalu izpremenili v redne gostilniško-gospodinjstve tečaje.

Oglašujte!

Prosimo, da nam dostavite sliko Vaše gostilne, kakor tudi sliko gostilniških sob.

Kletarski tečaj

Zveza gostilničarskih zadrug priredi dne 19., 20., 21. januarja in 5., 6. in 7. februarja 1931 dva trodnevna kletarska tečaja na banovinski vinarški šoli v Mariboru. Pouk se bo vršil praktično in teoretično. V vezi s tem tečajem se bo predavalo vsak dan tudi po 1 uro o davkih in o kalkulaciji v gostilniških obratih. Zveza je preskrbela za 16 udeležencev skupno ležišče po 10 Din. Torej teh 16 udeležencev, ki reflektirajo na skupno nastanitev, bo porabilo dnevno za stanovanje in hrano 35 Din. Ker sprejememo v posamezne tečaje samo po 20 udeležencev, bi morali ostali 4 udeleženci stanovati privatno. Učnina za vsak tečaj stane 30 dinarjev. Priporočali bi nadalje, da bi si udeleženci tega tečaja nabavili knjigo Gombač, Kletarstvo za 10 dinarjev, premožnejši pa knjigo Skalicke, Kletarstvo za 70 Din. Prijave za I. tečaj je vlagati najkasneje do 10. januarja, za II. tečaj pa do 28. januarja 1931 pri podpisaneu načelstvu.

Udeleženci se bodo sprejemali po vrstnem redu.

NAČELSTVO ZVEZE.

Gostilničarski gospodinjski tečaj

V svrhu strokovne izobrazbe gostilničarskih hčera otvori Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru II. gostilničarski gospodinjski tečaj in sicer od 15. januarja do 1. aprila 1931. V ta tečaj se sprejemajo samo hčere gostilničarjev, ki so najmanj 16 let stare, ter duševno in telesno zdrave. Gojenke morajo v svrhu trajnega strokovnega nadzorstva stanovati v internatu.

V tem tečaju se bo poučevalo:

Kuba dobre meščanske hrane, serviranje in lepo obnašanje, telesna in stanovanjska higijena, negovanje in notranja oprema sob, kuhinj itd., ustroj podeželske gostilne, nauk o živilih, vrtnarstvo, kletarstvo, pomen tujkega prometa za narodno gospodarstvo, specijelno za gostilničarsko obrt, zgodovina gostilne in vse tozadevne predpise. Na koncu tečaja se podelijo gojenkam diplome.

V II. tečaju se sprejme še 6 gojenk. Prijave, katerim je priložiti zdravniško spričevalo in obvezo starišev, da nosijo vse internatske stroške, je vlagati do 1. januarja 1931 pri podpisaneu načelstvu. Onim gojenkam, ki ne morejo kriti celotne oskrbe, podeljuje zveza primerno podporo in je tozadevne prošnje vložiti le preko pristojnih gostilničarskih zadrug na Zvezo gostilničarskih zadrug v Mariboru.

Pozivamo vse gg. člane, da pravočasno prijavijo svoje hčere, ker sprejemamo gojenke le po vrstnem redu.

NAČELSTVO ZVEZE.

Kaj bi moral vsak gostilničar vedeti? — Novi živilski zakon

(Vet. nadsvetnik Hinterlechner, Maribor.)

(1. nadaljevanje.)

»Salus publica suprema lex esto!«

(Zdravje naroda bodi najvišja postava!)

Da ima »Pravilnik za hotele, kavarne, gostilne itd.« edini namen: upeljati in ščititi higijeno, mi menda ni treba podčrtavati.

Higijena mest, trgov, vasi in predvsem obrtnih lokalov, kjer se pripravljajo in oddajajo živila ali kjer se prebiva oz. prenočuje, so največji problem za postanek in narodni razvoj. Higijena, vzgoja in negovanje zdravja niso danes več individualne zadeve, temveč državna zadeva, stvar korporacij, šol in javnih zdravstvenih ustanov. Čim resnejša je organizacija higijene, tem višja je civilizacija. Ne pustimo se premotiti: S kulturo samo

ne moremo več izhajati v današnjih razmerah, ko čas in oddaljenost ne igrata pomembne vloge, če sploh še reflektujemo na podvig tujkega prometa. Civilizacija je naravnost postulat in neogibnost! Higijenski poduk, naobrazba se mora posplošiti, predpisi uveljaviti in dosledno izvrševati!

Slavni Virchow je rekel: »Medicina, predvsem higijena toliko časa ne bosta svoje naloge izpolnila, dokler ne postaneta splošna last narodov.«

Pravilnik za hotele, gostilne itd. — prav premišljeno zasnovano delo — vsebuje tozadevno prav vse dolžnosti hotelirjev, gostilničarjev itd. Kakor ima krščanska vera 2 glavni zapovedi: »Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega srca, iz vse svoje duše in vse svoje misli. Druga pa je tej enaka: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. V teh dveh zapovedih je obsežena vsa postava in preroki.«

Prav tako vsebuje citirani pravilnik vse postave in predpise, ki pridejo za gostilničarje itd. v poštev. Kdor hoče, me bo razumel. Seveda moram pa tudi omeniti, da se ni vedno držati mrtve črke in besedila, duh pravilnika nam mora biti merodajen in vodilo. Pri točki 10. je samoobsebi umevno, da od strežništva v hotelih in boljših gostilnah nihče ne bo zahteval dolgih predpasnikov preko prsi in pasu. Tudi od ženskih strežnic ne moremo zahtevati, da so vse ostrižene. To bi bila naravnost brutalna zahteva in omejitve osebne prostosti, ki bi nas spominjala na čase sužnjev. — Duh pravilnika zahteva neoporečno snago; ali ima natakak frak, smoking, na deželi pri žeganju pa točilec bel predpasnik črez pas in prsi, to je prav vseeno. V tujskem prometu se moramo prilagoditi svetovnemu običaju in ne lokalnim razmeram.

Pri točki 12. glede stranišč pa lahko dostavimo, da je na vsakem stranišču potreben klosetni papir in morda napis, da se prosi za snago tudi na straniščih. Stranišča so po naših krajih v marsikaterem oziru vse graje vredna. Skoraj bi se dal zapeljati k trditvi: **Kakoršna snaga na stranišču, taka vobče v gostilničarju obratu!** Prosim pa, brez zamer!

Pokojni general Golgotzy je prišel nekoč na pregled neke vojašnice. Pred vojašnico ga čakajo visoki dostojanstveniki, hoteč ga voditi v jedilnico in spalnice, ki so bile seveda za ta dan zlikane in osnažene ko steklo. Modri mož, ki ni poznal nobene obzirnosti in hinavščine, pa zamahne z roko in ukaže: »Pokažite mi najprvo stranišča, da so sobe danes snažne, vam zaupam.«

Tujec, ki hodi po svetu, četudi le v zabavo in razvedrilo, si vse ogleda, zapomni in potem presodi. Iz tega sledi nauk, da se snažna obrt kaže tudi v malenkostih.

Pri točki 14. je popraviti tiskovno napako v 8. vrsti. Nadomestiti je besedo: »Kavarniških« z »namiznih«.

Opozarjam končno, da mora biti po odredbi točke 15. pravilnika ta kvintesenca vseh zakonov in predpisov za gostilničarje itd. natisnjen in v vsakem lokal u nabit na vidnem mestu. Tudi v tem pogledu sem mnenja, da zadostuje pri modernih hotelih itd. duh pravilnika. Pač pa je ta odredba in dobesedna izvršitev zelo umestna in potrebna za podeželske in gotove manjše mestne gostilne in krčme. Izvršitev tega predpisa ništem doslej še nikjer opazil, kar je zopet žalosten dokaz, kako malo se poklicani faktorji brigajo za izdane naredbe. — Ta malomarnost je dejansko vse graje vredna. Čemu naredbe, odredbe, zakoni, različni pravilniki itd., če jih dosledno ignoriramo? Nemškega državnika Bismarka so nekoč vprašali, kako misli o zakonih istodobne Avstrije. Kratko je odgovoril: »Avstrijski zakoni so izvrstni, škoda le, da se jih dosledno ne izvršuje.«

Prav ta očitek zadene tudi nas, vse — pa prav brez izjeme — v kolikor posnemamo staro Avstrijo ali bolje rečeno: **tradicionalno avstrij-**

sko »šlamparijo«. Taki primeri žal niso singularni. — Ali nam je pa ta podedovana in tako priljubljena, fatalistična malomarnost v korist in ugled pred tujci, katere vabimo v naše kraje, o tem naj premišljujejo poklicani faktorji.

Cessante causa cessat effectus!

II.

Pravilnik za ogled klavnih živali in mesa (U. l. 104/1925) je bil izdan kot dopolnilo zakona o odvratanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni, predvsem z namenom, da se mesoogled (mesna higijena) po celi državi obligatorično unificira. Do leta 1925. je imela skoraj vsaka pokrajina na svoj mesoogledni red (pravilnik). Vsi mesoogledni redi pa so imeli najplemenitejšo nalogo, da obvarujejo človeka nevarnosti, ki izvirajo iz uživanja mesne hrane. Te nevarnosti so bakterijelne in zooparasitarne narave in imajo svoj izvor v živalskih boleznih. Tudi meso zdravih živali postane lahko vsled patogenih bakterijev za konzumenta zdravju škodljivo. Zdravju škodljivo meso postane lahko za človeka nevarno samo vsled kontaktne infekcije okuženje po dotikanju) n. pr. pri vraničnem prisadu, smrkvosti, trihinozi itd.

Že v davni zgodovinski dobi so kulturni narodi posvečali mesoogledstvu in mesni hrani največjo skrb in pažnjo.

V starem veku — lahko rečemo splošno — je bilo klanje domačih živali glavni del verskega darovanja. Klavna žival je morala prevzeti nase žrtev za storjene grehe ali izrečene prošnje. Sposobnost živinčeta za darovanje je bila odvisna od zdravja klavne živine. O

Babiloncih

nam je znano, da so imeli zakone, ki so točno predpisovali, kaj se sme uživati in kaj ne.

Egipčani

so imeli jedilne predpise, ker so bili mnenja, da izvirajo gobavost, (egiptovsko) očesno vnetje in sploh vse bolezni od preobilo zaužite hrane od svinjskega mesa in od nečistih živali. Izredno pozornost so posvečali pripravljanju jedi.

Živino in mesoogledniki so biliduhovniki, ki so nadzorovali tudi kralje glede hrane in higijene. Ti so smeli kot vrhovni poglavarji uživati samo gotovo količino predpisanih živil, ter se niso smeli nikdar do sittega najesti.

Duhovniki sami so smeli samo meso od darovanih živali uživati.

Za darovanje sposobne so bile živali, ki niso bile Bogu posvečene, nasprotno take, ki so bile Bogu zoprne in od katerih se je domnevalo, da v njih prebivajo duše hudobnih ljudi. Egipčani so bili verni narod in so verovali na neumrljivost duše!

Sposobnost živine za darovanje se je slovesno označila s pritiskom lončenega pečata.

Krava je bila n. pr. posvečena dobri boginji Isis, zato krav niso darovali, ne klali.

Egipčani so delili živali v čiste (užitne) in nečiste (neuzitne). Egipčanski predpisi so predhodnik Mojzove zakonodaje.

Mojzes.

O njem nimamo še zgodovinskih podatkov. Sv. pismo nam poroča, da so bili Izraelci, Hebrejci potomci Jakobovi v Egiptu. Namnožili so se tako, da so številno že domorodne Egipčane ogrožali. Tedaj ukaže kralj Faraon pomorji vse dečke. Bila pa je mati iz Levijevega rodu, ki je imela sestro. 3 mesece je prikrivala sina; ker se je bala za dete, splete košaro, jo namaže s smolo, položi na plenice dete in spusti košaro v reko. Kraljčina na sprehodu opazi dete, ga izroči sestri in ga imenuje Mojzes, t. j. »iz vode oteči«. Ko je deček dorasel, ga izroči rodna mati kraljčini, ki ga posinovi. Tako sv. pismo. Na kraljevem dvoru je imel priliko do študiranja. Da je bil Mojzes gotovo brihtna glaviča, si lahko mislimo. Pod vodstvom učenih duhovnikov je spoznal vse egipčanske

unitarije (tajnosti). Da se je tudi Mojzes oprijel egiptovskih šeg, je brezdvomno.

Egipčani so delili živali v čiste in nečiste. Vzroka za to morda ni toliko iskati v boleznih ali zdravju, temveč v **mistično-verskem** naziranju o preseljevanju in čiščenju duš pokojnih.

Svinja, ki je po **histološkem** in **anatomskem** sestavu najbolj človeku podobna, je bila simbol (znak) nečistosti, hudega, satanskega (dabolilnega), temnega. Kdor se je dotaknil je bil nečist in ni smel v tempelj, dokler se ni po predpisih očistil.

Prepoved uživanja svinjetine je bila v starem veku splošno razširjena pri Izraelcih, v Arabiji, Phoenciji, v Mali Aziji in Karatagini, torej med vsemi semitskim narodi.

Tudi gotove ribe, predvsem morske ribe, so bile nečiste (sladkorna bolezen?)

Namen Mojzove zakonodaje je bil, da obvaruje duhovnike in ljudstvo pred posledicami slabe hrane. Ti predpisi so še danes, po več ko 1000 letih v rabi pri ortodoksnih (pravovernih) judih, seveda z malimi spremembami. Podlaga postave je bila, **verskim obredom** dobavljati **klavne živali, duhovniki so dobivali najlepše kose.** Kakor že povedano, so morale biti klavne živali brez napak.

Sv. pismo Mojzes III. 22 pogl. predpisuje: »... če je slepa ali bolna ali ranjena ali kozava ali garjeva, take živali ne smete darovati Gospodu.«

Darovano meso se je smelo na dan klanja ali drugi dan na to uživati, kar je tretji dan ostalo, se je moralo sežgati.

Meso se hitro spridi, posebno v toplih krajih, kjer še niso poznali konzerviranja in hladilnic. Tudi Mojzes je delil živali v čiste in nečiste. Čiste so bile: Govedo, ovca, koza, srna, jelen, bivol, divji kozel, perutnina (domača in divja), skoraj vsi parklarji, izvzemši svinjo. Nečiste so bile živali: Konj, osel, zajc (domači in divji), svinja, podlasca, miš, krastača, jež, martinček, krt, kače, netopir, amfibije. Med pticami: Orel, kragulj, ribji orel, brkasti ser (Aasgeier), krokav, noj, sova, galeb (Möwe), skobec (Sperber), uharičca (Uhu), pondirek (Taucher), štoriklja, čaplja (Reiher), vodeb (Wiedehopf — smrdokavra) in lastavica.

Zakaj je bilo pri Judih svinjsko meso prepovedano, nimamo gotovih podatkov in jasnosti, najbrže je ta predpis povzet po Egipčanih. Hitro razkrajanje, ikre, trihinoza, nepoznanje konzerviranja so bili najbrže vzroki in nagibi za proglašenje nečistosti oz. neuzitnosti.

Tacitus je mnenja, da je gobavost nastala vsled uživanja svinjetine. (Nadaljevanje prih.)

Trošarinski register

Proti trošarinskemu registru, ki je največja nadlega našega članstva, ne radi tega, ker se morda boji kontrole, ampak radi tega, ker vidi, da ima država najtočnejšo kontrolo, smo ponovno podvzeli različne korake. Zadnjič smo osebno intervenirali v ministristvu ter predali tudi sledečo spomenico:

Pravilnik za izvrševanje zakona o drž. trošarini, objavljen v »Služb. novinah kraljevine Jugoslavije« z dne 25. julija 1930, št. 167/LXIII/373. čl. 103, t. 30 predpisuje, da morajo vse osebe, ki se bavijo s prodajo ali točenjem vina voditi register, kate-rega dostavljajo v smislu čl. 109, toč. 117 tega pravilnika po preteku tromesečja pristojnim oddelkom finančne kontrole in ti zopet pristojni finančni direkciji. Ta register se vodi v vseh krajih, v Srbiji in Črni gori pa samo v mestih in trgih.

Register naj bi v smislu omenjenega pravilnika predvsem osiguraval točno kontrolo organom finančne kontrole nad prometom alkoholnih pijač. Ne samo, da ne nudi označen register finančnim organom popolne slike o manipulaciji z alkoholnimi pijačami, ker vendar ne upošteva različnosti takega prometa,

Dajte prednost onim tvrdkam, ki oglašujejo v Vašem listu!

temveč je tudi neznošljivo breme našemu gostilničarju posebno na deželi, ko je za njega vsako pisanje največja muka. Kdor pozna našo podeželsko gostilno, mora ugotoviti, da je naš podeželski gostilničar predvsem ali poljedelec ali trgovec ali pa se še bavi z drugo obrtjo, ker mu je gostilna v današnjem času radi preobdavnosti z različnimi taksami itd. samo postranski posel. Umljivo bo tedaj, da ne more radi prezaposlenosti z drugimi, bolj dobičkanosnimi posli posvečati gostilni tako pozornost, kakor to zahteva trošarinski register. Omeniti moramo še, da ne posluje v gostilni samo gostilničar sam, temveč prepušča to delo po večini svoji ženi, odrasli deci ali pa natakariči, ker mora skrbeti žal za svoj zaslužek zunaj svojega gostilniškega obrata. Kako se naj zahteva tedaj točnost pri takem obratovanju, je popolnoma nejasno. Na eni strani se mu nalaga dolžnost, ne da pa se mu niti možnost, da bi se lahko samo in edino posvetil gostilni, kakor je bilo to svoje čase. Posledica vsega tega je, da se finančna uprava radi takega vodstva nikakor ne more zanesti na podatke, vpisane v registre, ker se tičejo le vkletenja in izkletenja alkoholnih pijač, dočim se izpušča še druge manipulacije v kleti, ki pa nikdar ne morejo biti razvidne iz teh registrov. (Dalje prih.)

Razno

Ministri v Mariboru.

Dne 11. novembra so obiskali mesto Maribor gg. ministri dr. Srskič, dr. Šverljuga, inž. Serbec in dr. Švegel. Pri prihodu so bili pred mestno hišo prisrčno pozdravljeni od mestnega župana, nakar so se podali k svečani seji mestnega sveta. Drugi dan dne 12. novembra se je vršilo veliko posvetovanje z zastopniki gospodarskih organizacij in korporacij, ob kateri priliki je iznesel tudi naš zvezni tajnik različne prošnje, tičeče se odprave točilne takse, pavšalne takse, trošarinskih registrov, povračila razlike na banovinsko trošarino, olajšanje plačevanja trošarine, omejitve vinočev in revizije točilnic. Po zborovanju je zvezni tajnik imel priliko govoriti z g. finančnim ministrom v prisotnosti g. ministra Serbca glede povračila označene razlike na banovinsko trošarino. Pred odhodom gg. ministrov se je vršil še velik banket v hotelu »Orel«, nakar so nadaljevali svoje potovanje proti Ptujem in Varaždinu.

Vinski pridelek v Jugoslaviji.

Skupni pridelek vina znaša letos v Jugoslaviji okoli 3.000.000 hl in je večji kakor lansko leto. Po kakovosti je nekoliko slabši od leta 1929. Sladkorna vsebina znaša v severnih krajih 14 do 20%, v južnih krajih (Dalmacija, Hercegovina) pa do 22%.

Padanje državne trošarine na žganje.

Po izkazih o pobrani trošarini se je v času od 1. aprila 1930 dalje do konca julija 1930 pobralo za 50% manj državne trošarine nego v vstrezni dobi lanskega leta. Ministrstvo za finance je vzpričo tega odredilo, da se kontrola poostri in osigura pravilno in pravočasno plačevanje trošarine na žganje.

Pretočenje vina in droži.

V nekaterih krajih puščajo vinarji črno vino na drožeh do februarja ali marca meseca prihodnjega leta in s tem prekoračijo v pravilniku o državni trošarini določeni rok 31. januarja, češ, da vino izgubi na moči in barvi, če se ob odrejenem roku pretoči. Ker je ministrstvo za finance ugotovilo, da ta razlog ni točen, je z razpisom z dne 14. avgusta 1930 br. 61.223/III odredilo, da se mora vse pretakanje izvršiti najdalje do dne 31. januarja vsakega leta.

Obračuni v privatnih trošarinskih shraniščih za vino.

Ministrstvo za finance je doznalo, da organi finančne kontrole ne napravijo vsako leto obračuna v pri-

vatnih trošarinskih shraniščih za vino, kakor ga napravljajo v shraniščih za žganje in špirit. Radi tega je z razpisom z dne 8. septembra 1930, br. 66.519, odredilo, da organi finančne kontrole takoj napravijo letni obračun za preteklo leto v vseh privatnih shraniščih za vino in da v bodoče napravijo ta obračun koncem vsakega leta v času od 1. do 10. septembra, kakor je to odrejeno tudi za shranišča za žganje.

Nameravane reforme v železniškem prometu.

V ministrstvu za promet nameravajo uvesti nekatere važne reforme v železniškem prometu in sicer:

Na najbolj flekrentiranih lokalnih progah bodo uvedli motorne vlake. Dalje namerava uvesti prometno ministrstvo v lastni režiji avtobusne proge posebno tam, kjer ni ugodnih železniških zvez.

Ojačiti namerava vagone 3. razreda in povečati brzino osebnih in brzih vlakov.

Pred kratkim so se preizkusili v Berlinu novi stroji, ki dosežejo največjo brzino do 110 km in katere dobimo v najkrajšem času na račun reparacijskih dobav. Vsled tega se bo moralo ojačiti gornji ustroj prog in primerno opremiti vse večje postaje z modernimi, signalnimi napravami.

Vse te reforme bodo prišle v največjo korist tujskemu prometu.

Odmera točilnih taks.

Ker se bo izvršila v mesecu decembru odmera točilne takse za 3-letno dobo, opozarjamo naše članstvo na pravilnik za izvrševanje predpisov iz tarif. postavk 62. taks. tar. zakona o taksah in sicer posebno na člen 18., ki obravnava poslovanje ocenjevalne komisije.

Glavni člen tega člena se mora za uvrstitev točilcev za eno ali drugo skupino ustanoviti posebna komisija, ki ji morajo pripadati: Šef okrožne finančne uprave, za dotični kraj pristojni šef sreske uprave finančne kontrole; kot 3. član komisije, če se razvrščajo gostilničarji ali kavarnarji, izvoljen predstavnik krajevnega odbora gostilničarske zadruga na sedežu okrožne finančne direkcije. Tak predstavnik gostilničarske zadruga mora imeti overovljeno pooblastilo.

Točilci, izvoljeni za člane komisije za razvrščanje ostalih točilcev morajo pred začetkom poslovanja pred predsednikom komisije priseči po predpisih civilnega sodnega postopanja.

Pri ocenjevanju točilne takse prihajajo v poštev sledeči podatki: kraj, kjer točijo pijače; kakšne vrste pijač točijo; količine poedinih vrst pijač, ki jih iztočijo v enem letu; kakšni so njih prostori (njih površina in višina), način razsvetljave, število miz in stolov, in število strežništva.

Zoper ocenitev te komisije in zoper odločbe, s katerimi se zvišuje ta taksa je dopustna pritožba v 15 dneh. S pritožbo se ne odloži plačilo ali izterjatev takse.

Točilci — člani komisije nimajo pravice do dnevnice.

Obvestilo.

Gostilničarska zadruga v Slovenski Bistrici obvešča, da se vrši žigosanje sodov v Slov. Bistrici letos dne 28. nov. in 31. decembra.

Opomini!

Opominjamo tem potom cenjene tovariše, ki še dosedaj niso poravnali zadružne članarine, da jo poravnajo takoj, najkasneje pa do 15. decembra 1930.

Denar nujno rabimo za kritje zadružnih izdatkov, radi tega se bo žal pri tistih, ki ne bi članarine poravnali do 15. decembra, prisilnim potom izterjala.

Gostilničarska obrtna zadruga v Mariboru za mariborsko okolico.

Koliko popijejo Beograjčani alkoholnih pijač na leto?

Lansko leto so popili Beograjčani 13.024.179 litrov alkoholnih pijač v vrednosti 161.733.236 Din. Na vsake-

Za brizganec, limonado, malinovec in druge sadne soke uporabljajte

Rogaško Slatino

vrelec „Tempel“

ki razkrajja oziroma nevtralizira vinsko kislino ter nadomestuje sodo-bicarbonato v prašku. Je osvežujoča in ima dober okus.

Dobi se v vseh boljših trgovinah.

ga prebivalca Beograda pride tedaj na leto 60 litrov, če pa upoštevamo samo odraslo prebivalstvo, tedaj pa 146 litrov na glavo. Dnevno so Beograjčani popili v letu 1929 za 443.104 dinarjev alkoholnih pijač.

Največ se je popilo piva in sicer 6.836.635 litrov v vrednosti 68.366.350 dinarjev, vina 5.504.363 litrov v vrednosti 66.052.366 Din, žganja 1 milijon 252.149 litrov v vrednosti 25.042.980 dinarjev, drugih močnih alkoholnih pijač pa 31.032 litrov v vrednosti 1.271.540 Din.

Amerikanske žene zoper prohibicijo.

Pariški »Le Journal« poroča iz New Yorka, da se je mnenje ameriškanih žen glede prepovedi alkoholnih pijač temeljito spremenilo. Tako vsaj izjavlja gospa Sabin, velegledna oseba ameriškanske družbe in osniva to svojo izjavo na dejstvo, da se je v 12 mesecih 175.000 žen včlanilo v njenem društvu, ki ga je ustanovila radi pobiranja prohibicije. Ona izjavlja, da so se prvotno ameriškanske žene izrekle za prohibicijo, ker so menile, da se bo morala v zakonu in družini zboljšala. Dosedanje izkušnje pa dokazujejo, da so se njihovi upi izjalovili. Tam, kjer je preje obstojala oblastveno dovoljena gostilna, so se med časom, ko je zakon o prohibiciji veljavni, ustanovile po 4 tajne beznice. Zmernost ne obstoja pravzaprav nič več. 30% od vseh kaznjencev v državnih kaznilnicah je zaprtih radi prestopka zakona o prohibiciji.

Vinarska zadruga »Jeruzalemčan« Ivanjkovci

priredi dne 10. decembra t. l. v restavracijski dvorani 6. vinski semenj. Na razpologo bodo izključno vina iz ljutomersko-ormoškega vinarskega okoliša. Otvoritev se vrši ob 8. uri. Cene za letošnji pridelek so skrajno nizke, tako da bo lahko vsak gostilničar s temi vini izhajal, posebno še, ker je pridelek prav dober.

Kožni sejem.

Tradicionalni sejem ozir. dražba kož divjadi se vrši zopet 1. ponedeljek po sv. Neži, to je dne 26. januarja 1931 v Ljubljani v prostorih velesajma. To organizirano prodajo lovskega pridelka izvede »Divja koža«, ki je vnovčevanje kož uredila po vzorcu modernih svetovnih trgov in dosegla velik ugled pri svetovnih trgovcih.

Občinska trošarina.

Te dni je izšla naredba dravske finančne direkcije v Ljubljani, na podlagi katere so tvrdke, ki prodajajo alkoholne pijače, zavezane, da se o istovetnosti kupca alkoholnih pijač prepričajo in morajo tedaj kupca, če jim ni znan, legitimirati, ker jamči

sicer za občinsko trošarino, ki bi se ne mogla pobirati radi tega, ker je navedel kupec fingirano ime, prodajalec blaga. Firme so izrecno opozorjene, da se bo v vseh slučajih, kjer se ne bo mogla izterjavati občinska trošarina na žgane alkoholne pijače iz razloga, ker so se dale te tekočine pod fingiranim imenom kupca v promet in se radi tega ni mogla naknadno ugotoviti, uveljavilo brezpogojno jamstvo prodajalca za na ta način prikrajšano občinsko trošarino. Pri tem se ne bo upošteval noben izgovor prodajalca, niti sklicevanje na določbe v trgovskem prometu, niti ugovor, da se ovira s tem konkurenčna zmožnost. Obveznost do legitimiranja kupca je splošna in odpadejo tedaj vsi ti ugovori.

Opomini davčne uprave in sklepi reklamacijskih odborov.

V kratkem bodo začele po sklepu finančnega ministrstva vse davčne uprave preko pošt pošiljati davkoplačevalcem opomine, finančne direkcije pa sklepe reklamacijskih odborov. V svojem razpisu opozarja minister za gradbe, ki je istočasno tudi minister pošte v zvezi s tem vse poštne direkcije, da se morajo opomini in sklepi osebno izročiti naslovnikom ali njihovim opolnomočenecem. Vse starešine pošt morajo točno obvestiti osobe o dolžnosti prilikom prodaje teh sklepov in opominov. Opomini bodo rdeče barve, obstoječi iz dveh delov ter na gornjem robu perforirani. Na eni polovici bo opomin, druga pa bo služila kot potrdilo prejema in se mora vrniti davčni upravi, ki ga je poslala. Istotako kot opomini so rdeče barve sklepi reklamacijskih odborov. Minister za zgradbe opozarja pri tem, da so opomini in sklepi poslani privatnim osebam, ki niso oproščene poštne taks, radi česar se mora za vsak opomin in sklep plačati po en dinar poštne.

Davčnim obveznikom za zgradarino

je podaljšan pritožbeni rok do konca tega leta, tako da bodo mogli vložiti pritožbe tudi oni davčni obvezniki, ki so zamudili dosedanj rok.

Davčnim obveznikom, ki jih je doletela slaba letina, bo prošnja dovoljena, da jim finančne direkcije odgode plačilo letošnjega davka do 1. novembra 1931.

Onim davčnim obveznikom, ki so še danes v zastanku z dohodarino ali davkom na lastnino ali vojni dobiček, smejo finančne direkcije na podlagi konkretnih prošenj z izkazom premoženjskega stanja in plačilne sposobnosti dovoliti odplačilo teh davkov v letnih obrokih do konca leta 1935.

Zaščitna znamka

PRISTNE

Kranjske klobase

priznane kot »SPECIJALITETA«

lastni izdelek

priporoča starorenomirana, leta 1823 ustanovljena tvrdka

M. URBAS

(lastnik Miroslav Urbas)

LJUBLJANA, Slomškova ul. 13.

poleg Mestne elektrarne

Brzjav: URBAS, LJUBLJANA. Telefon št. 3222.

OPOZORILO!

Klobase so le tedaj prave,

ako je na vsaki leseni šprikli (špili) vtisnjena gorenja zaščitna znamka

Gostilničarji, podpirajte onega, ki nas podpira!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

PODRUŽNICA PTUJ

Olajšave odplačevanja nekaterih davkov.

Uradno poročajo: Na podlagi sklepa ministrskega sveta je minister za finance izdal več ukrepov za olajšanje davčnih bremen in za lažje odplačevanje davčnih dolgov.

Ker je precejšnje število davčnih uprav na škodo davčnih obveznikov glede na zgradarino opustilo ugotovitev, kateri deli posameznih mest, trgov itd. spadajo v skrajni okoliš in obdavčilo tudi zgradbe, ki jim gredo davčne olajšave, je bilo davčnim upravam naročeno, naj najkasneje do 10. novembra ugotove, kakšne mestne predele je treba predpisati k skrajni periferiji in katere okraje ne. Takoj na to morajo davčna oblastva odpisati previsoko odmero tega davka, najdalje do konca meseca. Tako bo znaten del poljedelskih zgradb v mestih in trgih oproščen tega davka.

Obenem bo precejšnjemu delu takih oseb v mestu, kakor tudi manjšim obrtnikom po sreskih mestih že odmerjeni davek do neke mere znižan. Istočasno so bile obveščene finančne direkcije, da lahko popravijo odmero zgradarine za zgradbe, v katerih stanujejo poljedelci in manjši obrtniki teh mest.

Avstrijska produkcija piva

je vsled novega zveznega davka na pivo v avgustu močno nazadovala in je bojazen za novo pivovarniško leto, pričeni s 1. avgustom, zelo velika.

Prvi pojavi kavarn.

Prvo kavarno so otvorili leta 1645. v Benetkah; 5 let za tem je sledila otvoritev kavarne v Oxfortu na Angleskem. Na Francoskem se je pojavila kavarna najprej v mestu Marseille leta 1659. V Parizu je ustanovil v predmestju St. Germain neki Armenec leta 1472. nekako točilnico za kavo, kar pa ni bila prava kavarna, ampak je bila ta vpeljana v francoskem glavnem mestu šele od Siciljanca Procopija leta 1689. Na Dunaju je bilo izdano kavarniško dovoljenje leta 1683. nekemu Poljaku. Nemško mesto Hamburg je dobilo kavarno leta 1679. V nasprotju z današnjimi kavarnami ter restavracijami so bile 1. kavarne opremljene čisto preprosto z navadnimi stoli ter lesenimi mizami; tla so bila posuta s peskom, v kotih so bili pljuvalniki kot nujna potreba za tedaj zelo razširjene pušace. Še v sredini prejšnjega stoletja so bila velika ogledala po kavarnah posebna po trata. Na vzhodu naletimo še danes kavarne v prvotni obliki. Poleg ognjišča stoji kavarnar in kuha kavo, ter podpihava žerjavico z zavojem peres, in ob majhnih mizicah sedijo Turki, Arabci in Sirci, ki srebljejo počasi črno kavo. Pušijo iz velike, z vodo napolnjene pipe, govore o politiki ali pa kaj igrajo. Tako posedajo po cele ure, ker v tem je vzhodni človek daleč pred zapadnimi. Ima mnogo prostega časa.

Naše gibanje

Dne 14. novembra t. l. se je vršil redni letni občni zbor zadruga gostilničarjev v Rogški Slatini. Po 1-urnem čakanju je zadrugi načelnik g. Čoh Stjepan otvoril ob jako pičli udeležbi zborovanje, pozdravil navzoče in ožigosal posebno nezanimanje nekaterih članov, ki si niti enkrat v letu ne morejo odtrgati toliko časa, da v družbi z ostalimi tovariši premotrijo položaj gostilniške obrti svojega okoliša. Nato je sledilo izčrpno poročilo načelstva, iz katerega posnemamo, da se je zadruga v vseh onih zadevah, ki so bile od važnosti za našo obrt, živahno zanimala in posebno pri oddaji mnenja glede izdaje krajevnih pravic, živahno udeleževala. Po poročilu g. načelnika, ki je bilo soglasno sprejeto, se je potrdil tudi obračun za preteklo poslovno dobo in potrdil v celoti proračun za tekoče leto. V debato so posegli različni člani, kot n. pr. g. Marinec, g. Madle, g. Ogrizek, Uhrnik itd. Pri slučajnostih je postal navzoči zvezni tajnik v tričetrt-urnem govoru poročilo o delovanju zveze, kakor tudi odgovore na postavljena vprašanja.

Vprašamo Vas:

Kaj je vzrok krizi naše obrti in kako jo naj odpravimo?

Razmišljajte in odgovorite nam! Odgovore bomo priobčili v božični številki.

Razlika na banovinsko trošarino

V svrhu obvestila vseh naših članov v pogledu povrnitve razlike banovinske trošarine obveščamo, kakor je sploh že znano, da je finančna uprava dravske banovine dosledno odklonila v zadnjem času vložene prošnje. Zveza je v zadnji številki svojega lista opozorila članstvo, da ni treba v smislu čl. 19 pravilnika za izvrševanje določil o banovinski in občinski trošarini, ki je bil objavljen v št. 17 z dne 8. avgusta t. l. v »Službenem listu« dravske banovine, plačati označeno razliko. Istotako je priporočala, da naj se te prošnje ne kolekujejo, kakor je to predvideno v čl. 76 pravilnika za izvrševanje zakona o državni trošarini, ki je bil objavljen v št. 32 z dne 16. oktobra t. l. v »Službenem listu« naše banovine. Ker je finančna uprava mnenja, da so bile te prošnje v kljub pravilniku, ki ga je izdal finančni minister, neosnovane, je zahtevala za rešitev tudi takso 25 Din. Zveza je podvzela v tem oziru vse mogoče korake in opirala svoje predstavitve na dejstvo, da je banska uprava nekaterim članom to razliko povrnila, v nekaterih slučajih tudi finančne organe podučila, da ne smejo izterjevati razliko na banovinsko trošarino in da je II. odstavek čl. 19 prisvojila, dočim noče priznati I. stavka čl. 19, ki prepoveduje pobi-

ranje razlike. Predmetno postavko smo izročili g. finančnemu ministru, ki je bival v Mariboru, isto predstavko smo izročili tudi g. ministrskemu predsedniku v Ljubljani in smo končno dne 19. novembra t. l. osebno intervenirali dvakrat pri I. pomočniku g. finančnega ministra dr. Letici, kakor tudi pri načelniku oddelka za samoupravne finance dr. Tošiču. Pri naši osebni intervenciji v Beogradu smo dosegli, da je ministvstvo izdalo banski upravi ponoven nalog, da povrne vsakemu razliko na banovinsko trošarino. Dne 28. novembra smo zaprosili tudi g. pomočnika bana, da naj finančna uprava dravske banovine enako postopa z vsemi člani in da jim naj povrne zaproseno razliko. Banska uprava stoji na stališču, da pravilnik finančnega ministra v tem slučaju ne velja za njo, ker je izšel tri mesece po izdaji uredbe o banovinskem proračunu in ker ima omenjena banska uredba moč zakona, ki se s pravilnikom ne more menjati. Banska uprava je pripravljena povrniti nemudoma vso razliko na banovinsko trošarino, kakor hitro razsodi v naš prilogo upravno sodišče v Celju.

Dosegli smo to, da ni treba vsem gostilničarjem vlagati tožbe na upravno sodišče, temveč da zadostuje samo 1 tožba, ki pa je že vložena.

Opozarjamo tedaj, da nikdo več ne vraga o tem predmetu tožbe na upravno sodišče, ker bo razsodba upravnega sodišča v Celju na že vloženo tožbo merodajna za vse ostale člane. Storili smo tedaj le svojo dolžnost, da smo opozorili naše članstvo na pravilnik g. finančnega ministra, ker smo mnenja, da se mora banska uprava ravnati v smislu čl. uredbe o načinu uprave in budžetiranju banovin št. 46.622 III od 23. oktobra

1929 po vseh njegovih pripombah in naredbah. Ker ima g. finančni minister dolžnost, da nadzira sploh vse poslovanje banovinskih finančnih uprav, zato pričakujemo ugodno rešitev upravnega sodišča.

Novi grobovi

Partlič Josip.

V petek, dne 31. oktobra 1930 je preminul gostilničar in mesar Josip Partlič v Ruperčah pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Ni ga več med nami, odšel je k večnemu počitku.

V počastitev njegovega spomina mu je zadruga položila venec na grob. Tovariš, lahka ti zemlja! Pridzetim naše iskreno sožalje!

Gostilničarska obrtna zadruga v Mariboru za mariborsko okolico.

Kzp. VII 1392/30-17.

RAZGLAS.

Zoper Barbej Franca, roj. 15. VIII. 1889, samskega splavarja na Ljubnem, srez Gornji grad, dravska banovina, izrekla se je z sodbo okrožnega sodišča v Celju, kzp. VII 1392/30 z dne 23. X. 1930 očevalna odredba v smislu § 55 k. z. ter Barbej Francetu prepovedal obisk krčem za dobo 1 leta.

Okrožno sodišče v Celju odd. VII., dne 24. oktobra 1930.

MALINOVEC

pripravljen iz aromatičnih gorskih malin in vkuhan z čistim sladkorjem

1 kg Din 18.—

Stara lekarna „Pri orlu“ Mr. Ph. IVO TONČIČ
CELJE, Glavni trg — Aleksandrova ulica.

Pivovarna in žganjarna Josip Tscheligi

Maribor, telefon 335.

Bock in marčno pivo.

IZDELOVATELJ SODAVICE

CIRIL KAMPL MARIBOR, Kettejeva ul. 1

se priporoča vsem cenjenim gostilničarjem, kavarnarjem in hotelirjem.

Sanatorij v Mariboru, Gosposka ulica 49.

Telefon št. 2358

Telefon št. 2358

Najmodernejšje urejen za operacije in zdravljenje z zdravilnimi aparati: višinsko solnce, diatermija, tonizator, Hala-žarnica.

LASTNIK PRIMARIJ

Dr. ČERNIČ, specialist za kirurgijo.

MALINOVY SOK

LIKER F. S. LUKAS, CELJE RUM ŽGANJE
KONJAK

NA VELIKO!

Tudi kiselkasto vino

bo prav prijetno pitko, ako ga pomešate z

Radensko vodo

ki ima to dobro lastnost, da paralizira vinsko kislino, ter napravi tako vsako vino prijetno pitkim.

Deviza: Najboljše blago po najnižji ceni.

Osrednja

Ugodni plačilni pogoji.

štajerska vinarska zadruga r. z. z o. z.

Štev. ček. računa v Ljubljani
13.238.v **MARIBORU**, Meljska cesta 10

Telefon interurb. št. 2930.

nudi kot **organizacija producentov** vse vrste garantirano pristnega belega vina, tako **ljutomercana, haložana** in **pekrčana** po najugodnejših cenah. Prvovrsta sortirana vina vedno v zalogi.Eksportna hiša
LUNA

lastnik

Albin Pristernik
Maribor, Aleksandrova c. 19

Dobro znana najcenejša trgovina potrebščin za gostilne in za dom. Najugodnejši nakup pletenih telovnikov in oblek za otroke in odrasle iz lastne pletarne.

Predtiskanje perila, namiznih prtov, obrisač itd. Razuntega galanterijsko blago, kratka roba in igrače.

Na drobno! Na debelo!

SANDRIK

Zastopstvo za Jugoslavijo:

Srečko Podgornik
Zagreb, Pantovčak 1/l.

Šampanjec

„Bouvier“

Bouvier Demi sec (bela glavica),
Bouvier sec (zlata glavica),
Bouvier Cuvée Réservee (rdeča glavica).**Kletarstvo: Gornja Radgona.**

Zastopstvo za Slovenijo:

Kael Favai, Ljubljana.

Originalna

VINAv steklenicah
tvrdke

Veleposestvo vinogradov

CLOTER BOUVIER

Gornja Radgona

Cenik gratis in franko.

URE

ZLATO SREBRO

Ant. Lečnik

Celje, Glavni trg št. 4

KUPUJE STARO

ZLATO SREBRO

Poboljšanje kmetijskih pridelkov,

ki imajo dobro ceno je mogoče z uporabo umetnih gnojil apnenega dušika in Nitrofoskala - Ruše. Brez dušika ni kruha! Zato vsak umen kmetovalec stalno uporablja za gnojenje svojih njiv in travnikov apneni dušik in Nitrofoskal - Ruše, ki se naročuje pri Tvornici za dušik d. d. Ruše pri Mariboru, oz. pri Kmetijskih družbah in njenih podružnicah

Prijatelj!
Južno in Severno Ameriko?

Zakaj so francoske linije najkrajše in najboljše v

Zato, ker je črta

Le Havre—New-York

najbolj priljubljena in ima velike prednosti posebno zato, ker so velikanski francoski brzoparniki „le de France“, „Paris“ itd. v hitrosti neprekosljivi in priljubljeni zato, ker imajo tudi v 3. razredu udobne kabine, izborno postrežbo, okusno domačo hrano in znamenito vino „Bordo“ brezplačno pri vsakem obedu.

Potnikom se iz Ljubljane do Pariza ni treba nič presedati. —

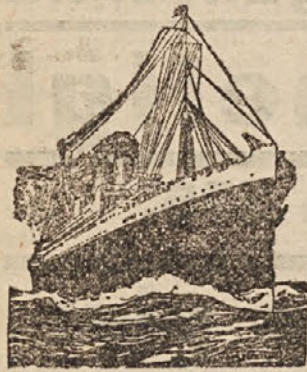
Najkrajša pot v Južno Ameriko

pa gre preko pristanišča Argentino.

Marseille 14 do 15 dni v

Cie. Cie Transatlantique Chargeurs-Réunis in Transports Maritimes

IVAN KRÄKER, Ljubljana, Kolodvorska ul. 35.

Pojasnila daje
brezplačno zastopnik

Pozor!

Pozor!

Mycodermol

aparati, ki zaprečava pokvarjenje vina in sadjevca. Zabranjuje cik in kan. Potreben vsakemu gostilničarju. Cena Din 150.— franko Maribor, povzetjem. Objasnila brezplačno. — Samoprodaja:

Velerazpečavanje **A. ZORKO**,
Maribor, Aleksandrova c. 14a**Sir, salama,**
pristine kranjske klobase,
slanino papricirano in pre-
kajeno, razne kons. ribe,
žganje in likerji vseh vrst,
najceneje pri
ANTON FAZARINC, CELJE

Delniška pivovarna »Union«

Ljubliana, Laško in Maribor

priporoča svoje prvovrstno dvojno marčno pivo, eksportni ležak

in temno pivo, varjeno po bavarskem sistemu, „Herkules“,

„Porter“ in „Bock“ vsem cenj. gostilničarjem in gostom.

Z odličnim spoštovanjem Delniška pivovarna »Union«, Ljubljana, Laško in Maribor.